

1 RYBNÍČEK ZA KOZLEM

? Prohlédněte si rybník, jeho části a místo kde se nachází. Zároveň si pozorně pročtete tento text.

Na přelomu 11. a 12. století jsou na našem území zakládány první ojedinělé rybníky. Teprve v polovině 14. století dochází k promyšlenému budování rybníků. Karel IV. výstavbu rybníků podporoval. Nejen, že je sám zřizoval, ale s cílem dát lidem hojnost ryb také přikazoval stavům a městům, aby je stavěly. Tehdy byly budovány především rybníky menší, stavebně nenáročnější.

Konec 15. a celé 16. století lze charakterizovat jako zlatý věk českého a moravského rybníkářství. Některé rybníky v oné době vznikaly nejen z potřeb rybochovných, jakožto velmi výnosná investice, ale také jako řešení vodohospodářských problémů (např. v rámci meliorace bažinatých oblastí). Dochází k bouřlivé výstavbě rybníků. Jejich staviteli jsou šlechta, svobodná města i jednotliví měšťané

Ve 2. polovině 18. století se situace změnila. Patenty Josefa II. uvolnily prostor pro rozvoj zemědělství, to opustilo úhorový systém hospodaření a přešlo k pevným osevům postupům a střídání plodin. Rybníky, jakožto jediná rezerva pro rozšiřování zemědělské půdy, začaly být vysušeny a přeměňovány na pole a louky dávající větší užitek. Rušení rybníků probíhalo intenzivně především v úrodných oblastech, například na Plzeňsku.

Hráz rybníka neboli rybníční hráze zadržuje vodu v rybníku. Je budována z kamene a hlíny, její vodotěsnost se zajišťovala ideálně kamennou dlažbou. V nejhlubším místě hráze se nachází trubka, v níž je umístěn čep fungující jako zátka. Pro přívod vody do rybníka se používá náhon, což je uměle vytvořená vodní cesta. Může mít délku i několik desítek kilometrů.

2 NESTLIVSKÝ RYBNÍK

? Vytvořte řetězec informací (jejich částí), z nichž společně vytvoříte věty obsahující shrnutí o rybnících. Již vyřčená slova musí každý zopakovat a poté přidat svá vlastní. Například první řekne: „V 11. a 12. století,“ druhý zopakuje a dodá: „V 11. a 12. století se u nás zakládají...“

3 ZBYTKY TVRZE NETAJOV (NESLÍVY)

? Doplně.

Tvrz a vsi zřejmě zanikly poté, co byl roku 1432 (MCCCCXXXII) hrad Lopata dobyt husitskými posádkami, které byly po pověstné drancování.

? Život na zámku × život na tvrzi. Vytvořte si dvojice, v nichž jeden bude představovat pána ze zámku a druhý pána z tvrze. Vaším úkolem je vyměnit si poznatky o životě na vašem sídle. Například pán ze zámku prohlásí: „Jsem a mé sídlo tvoří budov.“ Na to mu odpoví pán z tvrze: „Já jsem a mé sídlo se skládá z Střídejte se po jedné větě. Takto si vyměňte min. 5 informací o každém z párů.

4 MOHYLOVÉ POHŘEBIŠTĚ HÁDEK

? Co je to mohyla? Vysvětli.

Mohyla je uměle navršený násep z kamene a/nebo hlíny obvykle nad jedním či více hroby.

? Z které doby pocházejí?

střední doba kamenná
pozdní doba kamenná

doba bronzová
doba železná

- **Utvořte trojice. V nich společně nasbírejte šišky, klacíky a kamínky. Z nich postavte malou mohylu (cca do výšky 15 cm), aby vypadala jako v době, kdy mohly vznikat.**

ZŘÍČENINA HRADU LOPATA

Hrad byl založen nejpozději po polovině 14. století. Na základě toho můžeme odvodit, v kterém architektonickém slohu byl vystaven.

- **Byl postaven v gotickém slohu.**
- **Posledním majitelem byl lapka Habart z Hrádku. Jakou činností se Habart živil?**

Byl to zloděj.

Předhradí využívalo k obraně vystupující skály, bránu střežila věž. Uprostřed stávala schodišťová věž, která umožňovala vstup do nejnvýše položené části. Tady bylo jádro hradu s velkým okrouhlým bergfitem (okrouhlá hlavní věž hradu) a s několika budovami. Zachovaly se základy zdiva, zbytek gotického vstupního portálu a cisterna vytesaná do skály.

- **Vytvořte živý model hradu. Prozkoumejte zříceninu hradu a podle popisu najděte jeho jednotlivé části nebo odhadněte, kde se nacházely. Vytvořte devět skupinek. Vždy jedna skupina zaujme jedno místo, kde se nachází nebo se měla nacházet jedna ze zmíněných částí (členové skupin představujících předhradí a jádro hradu se mohou rozptýlit po daném prostoru, aby jej obsáhli).**